

ZAKON

O KONTROLI DRŽAVNE POMOĆI

("Sl. glasnik RS", br. 51/2009)

Predmet i cilj zakona

Član 1

Ovim zakonom uređuju se opšti uslovi i postupak kontrole državne pomoći u cilju zaštite slobodne konkurencije na tržištu, primenom načela tržišne ekonomije i podsticanja privrednog razvoja, obezbeđenja transparentnosti u dodeli državne pomoći, kao i izvršavanja preuzetih obaveza po zaključenim međunarodnim ugovorima, koji sadrže odredbe o državnoj pomoći.

Odredbe ovog zakona ne odnose se na poljoprivredne proizvode i proizvode ribarstva.

Značenje pojmova

Član 2

Pojedini pojmovi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1) *državna pomoć* je svaki stvarni ili potencijalni javni rashod ili umanjeno ostvarenje javnog prihoda, kojim korisnik državne pomoći stiče povoljniji položaj na tržištu u odnosu na konkurente, čime se narušava ili postoji opasnost od narušavanja konkurencije na tržištu;
- 2) *davalac državne pomoći* je Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave, preko nadležnih organa, i svako pravno lice koje upravlja i/ili raspolaže javnim sredstvima i dodeljuje državnu pomoć u bilo kom obliku;
- 3) *korisnik državne pomoći* je svako pravno i fizičko lice, koje u obavljanju delatnosti proizvodnje i/ili prometa robe i/ili pružanja usluga na tržištu, koristi državnu pomoć u bilo kom obliku;
- 4) *potpuna prijava državne pomoći* je skup svih podataka i informacija navedenih u prijavi državne pomoći i onih koje je podnosilac prijave dužan da dostavi Komisiji za kontrolu državne pomoći (u daljem tekstu: Komisija), na njen zahtev, a na osnovu kojih Komisija može da odlučuje u postupku prethodne, odnosno naknadne kontrole državne pomoći.

Nedozvoljena državna pomoć

Član 3

Državna pomoć dodeljena u bilo kom obliku, koja narušava ili pretila da naruši konkurenciju na tržištu, osim ako nije drugačije propisano ovim zakonom, ili koja je suprotna zaključenim međunarodnim ugovorima, nije dozvoljena.

Dozvoljena državna pomoć

Član 4

U skladu sa ovim zakonom, dozvoljeno je dodeliti državnu pomoć:

- 1) koja je socijalnog karaktera, a dodeljuje se individualnim potrošačima bez diskriminacije u odnosu na poreklo robe, odnosno proizvoda, koji čine konkretnu pomoć;
- 2) koja se dodeljuje radi otklanjanja šteta prouzrokovanih prirodnim nepogodama ili drugim vanrednim situacijama.

Državna pomoć koja može biti dozvoljena

Član 5

U skladu sa ovim zakonom, može biti dozvoljena državna pomoć koja se dodeljuje:

- 1) radi unapređenja ekonomskog razvoja područja Republike Srbije sa izuzetno niskim životnim standardom ili sa visokom stopom nezaposlenosti;
- 2) radi otklanjanja ozbiljnog poremećaja u privredi Republike Srbije ili izvođenja određenog projekta od posebnog značaja za Republiku Srbiju;
- 3) za unapređenje razvoja određenih privrednih delatnosti ili određenih privrednih područja u Republici Srbiji, ukoliko se time ozbiljno ne narušava, niti postoji pretnja ozbiljnom narušavanju konkurencije na tržištu;
- 4) za unapređenje zaštite i očuvanja kulturnog nasleđa.

Komisija

Član 6

Kontrolu državne pomoći u skladu sa ovim zakonom vrši Komisija koju obrazuje Vlada na predlog: ministarstva nadležnog za poslove finansija; ministarstva nadležnog za poslove ekonomije i regionalnog razvoja; ministarstva nadležnog za poslove infrastrukture; ministarstva nadležnog za poslove zaštite životne sredine; Komisije za zaštitu konkurencije.

Predstavnik ministarstva nadležnog za poslove finansija (u daljem tekstu: ministarstvo), je ujedno i predsednik Komisije, a predstavnik Komisije za zaštitu konkurencije je zamenik predsednika Komisije.

Komisija ima pet članova.

Za člana Komisije može biti predloženo lice koje je državljanin Republike Srbije, koje ima najmanje visok stepen stručne spreme i poseduje potrebno stručno znanje iz oblasti državne pomoći, konkurencije i/ili prava Evropske unije.

Član Komisije prima naknadu za rad u Komisiji, koju utvrđuje Vlada.

Komisija donosi poslovnik.

Komisija je operativno nezavisna u radu.

Sredstva i uslovi za rad Komisije

Član 7

Sredstva za rad Komisije obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

Ministarstvo obezbeđuje prostor i druge uslove za rad Komisije.

Imenovanje i prestanak mandata člana Komisije

Član 8

Član Komisije imenuje se na period od pet godina i može biti ponovo imenovan, na predlog istog predlagača.

Mandat člana Komisije prestaje:

- 1) istekom vremena na koje je imenovan;
- 2) ako postupa suprotno odredbama ovog zakona;
- 3) ako se u radu ne pridržava odredaba poslovnika;
- 4) ako je osuđen na безусловnu kaznu zatvora od najmanje šest meseci;
- 5) na lični zahtev, podnošenjem pismene ostavke.

Nadležnost Komisije

Član 9

Komisija:

- 1) u postupku prethodne kontrole odlučuje o dozvoljenosti prijavljene državne pomoći;
- 2) u postupku naknadne kontrole odlučuje o dozvoljenosti dodeljene državne pomoći;
- 3) donosi rešenja i zaključke u postupku prethodne, odnosno naknadne kontrole;
- 4) podnosi Vladi godišnji izveštaj o dodeljenoj državnoj pomoći u Republici Srbiji;
- 5) saraduje sa državnom institucijom nadležnom za poslove revizije, organom Republike Srbije nadležnim za poslove budžetske inspekcije, službom autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave nadležnom za poslove budžetske inspekcije i drugim domaćim i međunarodnim organima, organizacijama i institucijama u obavljanju poslova iz svoje nadležnosti;
- 6) objavljuje na svojoj internet prezentaciji rešenja koja donosi u postupku prethodne i naknadne kontrole, godišnji izveštaj o dodeljenoj državnoj pomoći u Republici Srbiji po usvajanju od strane Vlade, kao i druge podatke i informacije za koje oceni da su od značaja za primenu ovog zakona;

7) vrši i druge poslove u skladu sa ovim zakonom.

Stručni, administrativni i tehnički poslovi za Komisiju

Član 10

Stručne, administrativne i tehničke poslove za Komisiju obavlja ministarstvo, a naročito:

- 1) prima prijave i druge podatke o državnoj pomoći i obrađuje ih;
- 2) priprema rešenje Komisije u postupku prethodne i postupku naknadne kontrole;
- 3) vodi evidencije o državnoj pomoći;
- 4) priprema predlog godišnjeg izveštaja o dodeljenoj državnoj pomoći u Republici Srbiji, koji Komisija podnosi Vladi;
- 5) saraduje sa državnom institucijom nadležnom za poslove revizije, organom Republike Srbije nadležnim za poslove budžetske inspekcije, službom autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave nadležnom za poslove budžetske inspekcije i drugim domaćim i međunarodnim organima, organizacijama i institucijama u oblasti kontrole državne pomoći.

Pored poslova iz stava 1. ovog člana, ministarstvo obavlja i poslove pripreme propisa kojima se uređuje kontrola državne pomoći kao i izmene i dopune ovih propisa i druge poslove u skladu sa ovim zakonom.

Prijavljivanje državne pomoći

Član 11

Davalac državne pomoći dužan je da, pre dodele državne pomoći, podnese prijavu državne pomoći Komisiji.

Predlagač propisa koji predstavlja osnov za dodelu državne pomoći, dužan je da nacrt, odnosno predlog propisa, pre upućivanja u proceduru donošenja, prijavi Komisiji.

U slučaju da posle podnošenja prijave iz st. 1. i 2. ovog člana dođe do promene već prijavljene državne pomoći, davalac državne pomoći, odnosno predlagač propisa, dužan je da ovu promenu prijavi Komisiji.

Davalac državne pomoći, odnosno predlagač propisa, može u svojstvu podnosioca prijave, da povuče prijavu pre donošenja odluke Komisije.

Podnosilac prijave iz stava 4. ovog člana, odgovara za istinitost i ispravnost, odnosno tačnost podataka, u smislu potpune prijave državne pomoći.

Šema državne pomoći i individualna državna pomoć

Član 12

Državna pomoć se prijavljuje kao:

- 1) šema državne pomoći, ili

2) individualna državna pomoć.

Šema državne pomoći je skup svih propisa koji predstavljaju osnov za dodelu državne pomoći korisnicima koji nisu unapred određeni (poznati), odnosno nacрта, odnosno predloga propisa, koji će po donošenju predstavljati osnov za dodelu državne pomoći korisnicima koji nisu unapred određeni (poznati), a koji u skladu sa članom 11. stav 2. ovog zakona, podležu obavezi prethodnog prijavljivanja, pre upućivanja u proceduru donošenja.

Individualna državna pomoć je pomoć koja se dodeljuje:

1) na osnovu akta davaoca državne pomoći, unapred određenom korisniku, a nije zasnovana na šemi državne pomoći, ili

2) na osnovu šeme državne pomoći za koju je Komisija donela rešenje iz člana 13. stav 5. ovog zakona, uz obavezu prethodnog prijavljivanja pre dodele individualnom korisniku.

Postupak prethodne kontrole

Član 13

Postupak prethodne kontrole Komisija započinje prijemom potpune prijave državne pomoći.

Ako Komisija utvrdi da se prijava iz stava 1. ovog člana ne odnosi na državnu pomoć, donosi rešenje u kojem se navedeno konstatuje i dostavlja ga podnosiocu prijave.

Ukoliko utvrdi da se prijava odnosi na državnu pomoć, Komisija odlučuje o dozvoljenosti prijavljene državne pomoći u roku koji ne može biti duži od 60 dana od dana prijema potpune prijave.

Ukoliko podnosilac prijave iz stava 2. ovog člana ne dostavi, ili odbije da dostavi Komisiji sve tražene podatke koji predstavljaju potpunu prijavu državne pomoći u smislu ovog zakona, Komisija donosi rešenje kojim se prijava te državne pomoći odbacuje kao nepotpuna i dostavlja ga podnosiocu prijave.

Ako Komisija po dobijanju potpune prijave utvrdi da prijavljena državna pomoć nije u suprotnosti sa odredbama ovog zakona, donosi rešenje kojim se ta državna pomoć smatra dozvoljenom i dostavlja ga podnosiocu prijave.

Ako Komisija po dobijanju potpune prijave utvrdi da je prijavljena državna pomoć u potpunosti ili delimično u suprotnosti sa odredbama ovog zakona, donosi zaključak, kojim podnosiocu prijave određuje rok za otklanjanje neusklađenosti, sa predlogom mera za usklađivanje.

Ako podnosilac prijave ne postupi po zaključku Komisije, Komisija donosi rešenje kojim se prijavljena državna pomoć smatra nedozvoljenom i dostavlja ga podnosiocu prijave.

Rešenje koje Komisija donese u postupku prethodne kontrole, dostavlja se podnosiocu prijave državne pomoći u roku koji ne može biti duži od 30 dana od dana donošenja.

Obaveštavanje korisnika državne pomoći

Član 14

Davalac državne pomoći dužan je da, pre dodele državne pomoći, dostavi korisniku državne pomoći kopiju rešenja Komisije koje je za tog korisnika relevantno, ili ga obavesti o načinu i mestu gde može da dobije obaveštenje o sadržaju takvog rešenja.

Zadržavanje dodele prijavljene državne pomoći

Član 15

Do donošenja rešenja Komisije iz člana 13. ovog zakona, odnosno do okončanja postupka prethodne kontrole, prijavljena državna pomoć ne može se dodeliti.

Ukoliko Komisija donese rešenje iz člana 13. stav 7. ovog zakona, državna pomoć na koju se to rešenje odnosi, ne može se dodeliti.

Postupak naknadne kontrole

Član 16

Postupak naknadne kontrole Komisija započinje na osnovu sopstvenih informacija, ili informacija dobijenih iz drugih izvora, koje ukazuju da se radi o državnoj pomoći koja je dodeljena, odnosno koja se koristi ili je korišćena suprotno odredbama ovog zakona.

U daljem postupku naknadne kontrole, Komisija nalaže davaocu državne pomoći da dostavi dodatne informacije i određuje rok za dostavljanje ovih informacija.

Komisija sprovodi postupak naknadne kontrole i donosi rešenje u smislu člana 13. ovog zakona na osnovu dodatnih, odnosno raspoloživih informacija, ukoliko davalac državne pomoći ne postupi po nalogu Komisije iz stava 2. ovog člana.

Do donošenja rešenja iz stava 3. ovog člana, Komisija može da naloži davaocu državne pomoći privremeno obustavljanje dalje dodele državne pomoći, ukoliko oceni da bi dalja dodela te pomoći izazvala ozbiljnije poremećaje konkurencije na tržištu.

Prava zainteresovanih lica

Član 17

Svako lice koje ima pravni interes može podneti Komisiji zahtev za pokretanje postupka naknadne kontrole.

Nakon provere navoda iz zahteva, Komisija donosi rešenje u smislu člana 13. ovog zakona i o tome obaveštava podnosioca zahteva.

Povraćaj državne pomoći

Član 18

Ako Komisija u postupku naknadne kontrole utvrdi nepravilnosti, donosi zaključak sa predlogom mera i rokom za otklanjanje nepravilnosti.

Ukoliko davalac državne pomoći ne postupi po zaključku Komisije iz stava 1. ovog člana i o tome ne obavesti Komisiju u roku od pet dana od dana isteka roka iz zaključka, Komisija donosi rešenje kojim se ta državna pomoć smatra nedozvoljenom.

Rešenjem iz stava 2. ovog člana, Komisija nalaže davaocu državne pomoći da, bez odlaganja, preduzme mere u cilju povraćaja dodeljenog iznosa državne pomoći, uvećanog za zakonsku zateznu kamatu, počev od dana korišćenja te pomoći do dana povraćaja iskorišćenog iznosa i da odmah obustavi dalju dodelu neiskorišćenog dela državne pomoći.

Po isteku perioda od deset godina, počev od dana dodele državne pomoći, Komisija ne može da naloži povraćaj državne pomoći.

Obaveštavanje nadležnih organa i službi

Član 19

O donošenju rešenja iz člana 18. stav 2. ovog zakona, Komisija obaveštava državnu instituciju nadležnu za poslove revizije i organ Republike nadležan za poslove budžetske inspekcije, odnosno službu autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave nadležnu za poslove budžetske inspekcije.

O postupanju u skladu sa stavom 1. ovog člana Komisija dostavlja Vladi informaciju.

Konačnost rešenja Komisije. Upravni spor

Član 20

Rešenje Komisije iz člana 13. st. 2, 4, 5. i 7, člana 16. stav 3. i člana 18. stav 2. ovog zakona je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Upravni spor se može pokrenuti i ako Komisija ne donese rešenje u roku iz člana 13. stav 3. ovog zakona.

Tužba kojom je pokrenut upravni spor ne zadržava izvršenje rešenja Komisije iz stava 1. ovog člana.

Učešće u postupku kontrole državne pomoći

Član 21

Član Komisije dužan je da se u postupku kontrole državne pomoći pridržava odredaba propisa koji uređuju sprečavanje sukoba interesa pri vršenju javnih funkcija.

Član Komisije koji je istovremeno i predstavnik davaoca državne pomoći, odnosno predlagača propisa koji predstavlja osnov za dodelu državne pomoći, u postupku kontrole državne pomoći može da pruža dodatne informacije, ali bez prava učešća u odlučivanju.

Predstavnik davaoca državne pomoći, odnosno predlagača propisa koji predstavlja osnov za dodelu državne pomoći, koji nije član Komisije, ima pravo učešća u postupku kontrole državne pomoći, u cilju pružanja dodatnih informacija, ali bez prava učešća u odlučivanju.

Komisija može da pozove i predstavnike drugih organa, organizacija i stručnih udruženja, radi davanja detaljnijih informacija koje su od značaja za donošenje odluke, ali bez prava njihovog učešća u odlučivanju.

Tajnost podataka

Član 22

Članovi Komisije i zaposleni u ministarstvu dužni su da i po prestanku mandata, odnosno radnog odnosa, čuvaju podatke prikupljene u postupku kontrole državne pomoći, koji su od strane davaoca, odnosno korisnika državne pomoći, označeni kao poslovna tajna.

Podaci iz stava 1. ovog člana ne smeju se objavljivati niti saopštavati trećim licima bez izričite pismene saglasnosti lica na koje se odnose, osim kada je nadležni organ obavezan da tako učini, u skladu sa zakonom.

Izveštavanje

Član 23

Na osnovu podataka prikupljenih od davalaca državne pomoći, ministarstvo priprema predlog godišnjeg izveštaja o dodeljenoj državnoj pomoći u Republici Srbiji, koji Komisija podnosi Vladi.

Ministarstvo bliže propisuje metodologiju izrade godišnjeg izveštaja, rok za dostavljanje podataka ministarstvu i rok za podnošenje predloga godišnjeg izveštaja iz stava 1. ovog člana.

Akta u nadležnosti Vlade

Član 24

Vlada bliže propisuje način i postupak za prijavljivanje šeme državne pomoći i individualne državne pomoći, kao i pravila za dodelu, odnosno za ocenu dozvoljenosti prijavljene, odnosno dodeljene državne pomoći.

Prelazne i završne odredbe

Član 25

Propisi za sprovođenje ovog zakona doneće se do dana početka njegove primene.

Do dana početka primene ovog zakona, Vlada će obrazovati Komisiju.

Vlada će, u roku koji ne može biti duži od godinu dana od dana početka primene ovog zakona, doneti program usklađivanja sa ovim zakonom šema državne pomoći i individualnih državnih pomoći, koje su u primeni pre, a na snazi su i posle datuma početka primene ovog zakona.

Komisija će poslovnik doneti u roku od 30 dana od dana obrazovanja.

Stupanje na snagu zakona

Član 26

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", a primenjuje se od 1. januara 2010. godine.